

I - ARABAKO BATZAR NAGUSIAK ETA ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN FORU ADMINISTRAZIOA

Arabako Foru Aldundia

NEKAZARITZA SAILA

244/2021 Foru Agindua, ekainaren 21ekoa, zeinak Arabako Lurralde Historikoan ehiza arautzen duten baldintza orokorrak ezartzen baititu 2021-2022 denboraldirako

Arabako Lurralde Historikoak badu ahalmena erkidego osoko erakundeek arautu ez dituzten arlo guztietan ehiza jarduerari buruzko arauak garatzeko, baldin eta erakunde horiek emandako arauekin bat badator. Ahalmen hori erabiliz, Arabako Lurralde Historikoko Ehizarako ekainaren 14ko 8/2004 Foru Araua onetsi zen. Foru arau horren 32. artikulua ezartzen du ezen, Ehiza Lurralde Kontseiluari entzun ondoren, Arabako Foru Aldundian ehiza arloan eskumenak dituen sailak onetsiko duela lurralde historikoan ehizan jarduteko arauak ezartzen dituen urteko foru agindua. Agindu horretan, gutxienez, honako hauek zehaztu beharko dira: ehiza intereseko eta merkaturatzeko moduko espezieak, eta eremu bakoitzean espezie bakoitzari aplikatu beharreko arauak eta baimendutako aldi, egun eta orduak, bai eta baimendutako modalitateak eta harrapaketak ere.

Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko Ehizari buruzko martxoaren 17ko 2/2011 Legeak, 31. artikuluan, foru-aldundiek urtero eman behar dituzten debekualdiei buruzko foru-aginduek izan behar dituzten gutxienezko edukiak zehazten ditu; besteak beste, zehapenen zenbatekoak eguneratzea.

Kontuan hartu dira ehiza arautzean eragina duten honako arau hauek: estatuko Ehizaren 1/1970 Legearen Araudia eta Ondare Naturalaren eta Biodibertsitatearen 42/2007 Legea, Europako Batasuneko 2009/147/EE eta 92/43/EE zuzentarauak, eta Bernako 1979ko Hitzarmena.

Kontuan hartuta ehiza larriko espezieen gaur egungo egoera, bereziki basurdearena, eta kalteak eragiten dituztela nekazaritzan eta bide segurtasunean (istripu ugari) eta arriskuan jartzen dutela pertsonen eta abereen osasuna, uste da badirela interes publikoko nahikoa arrazoi ehiza jarduera behar bezala sustatu eta arautzeko.

Arku-ehizan erabiltzen diren materialen bilakaera teknologikoak alferreko egiten ditu erabiltako kimu eta geziei buruzko zenbait debeku.

Foru agindu hau izapidetzeko, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legeak jasotako arautze onaren printzipioei jarraitu zaie, zeinak maiatzaren 23ko 29/2017 Foru Dekretuaren I. eranskineko 3. artikuluan ere jasota baitaude. Foru dekretu horrek hauek onesten ditu: xedapen orokorrak egiteko prozedura, arau eraginari eta genero eraginari buruzko txostenak egiteko gidak eta araugintza teknikari buruzko jarraibideak.

Horiek horrela, interes eta eraginkortasun printzipioak betetzen dira, interes orokorreko zat jotzen baita ehiza jarduera arautzea, bai kirol jarduera den aldetik, bai ehiza espezieen populazioa kontrolatzea eta arautzea lortzeari dagokionez, orekatua izan dadin, batzuk ehizatzeo baimena emanez eta beste batzuk ehizatzea debekatuz edo kupoak ezarriz, eta, era berean, beharrezko babes neurriak ezarriz, bai ehiza espezieentzat, bai ehizan aritzen zirenentzat eta mendien erabiltzaileentzat.

Proporzionaltasun printzipioari dagokionez, nabarmentzekoa da tresna hau dela Arabako Lurralde Historikoan urtero ehiza arautzeko aukera bakarra, autonomia erkidegoko gainerako lurraldeetan bezala, halaxe ezartzen baitu Euskal Autonomia Erkidegoko Ehizaren martxoaren 17ko 2/2011 Legeak berak; hain zuzen, 31. artikuluan xedatzen duenez, foru aldundiek urtero emango dute debekualdien foru agindua, eta agindu horretan gutxienez jaso beharreko alderdiak ere ezartzen ditu.

Gardentasun printzipioari dagokionez, Arabako Ehizaren Lurralde Kontseiluak, zeinean ehiza jardueraren eraginpeko sektore guztiek baitute ordezkaritza, 2021eko martxoaren 15ean egin zuen bilera, eta hartan eman zen foru aginduaren proposamen txostenaren berri, eztabaidatu zedin. Era berean, jendaurrean jarri zen Arabako Foru Aldundiaren Gobernu Irekiaren Atarian ere (irekia.araba.eus).

Arabako Foru Administrazioaren Kontsulta Batzordeari entzun zaio eta haren irizpena onartu da.

Aginduzko txostenak aztertuta, Nekazaritza Sailaren egitura organikoa eta funtzionala onesten duen Diputatuen Kontseiluaren otsailaren 9ko 14/2016 Foru Dekretuak ematen dizkidan eskumenez baliatuz, eta Arabako Foru Aldundiko sailak 2019-2023 legegintzaldirako zehazten dituen diputatu nagusiaren uztailaren 5eko 324/2019 Foru Dekretuaren bederatzigarren xedapena aplikatuz, honako hau

XEDATZEN DUT

Lehenengoa. Onestea Arabako Lurralde Historikoan 2021-2022 denboraldian ehizan jarduteko araudia, I. eranskinean jasotako artikuluen arabera.

Bigarrena. 1999ko urriaren 27ko 155 Foru Aginduaren 5. artikulua aldatzea: 5.1 artikulua kentzea, zeinak karbono edo karbono-aluminiozko zurtoinak erabiltzea debekatzen baitu, eta 5.2 artikulua azken paragrafoa kentzea, eta, era horretan, punta erretraktilak baimentzea.

Hirugarrena. 225/2020 Foru Aginduaren IV. eranskinaren 5.2 artikulua aldatzea. Agindu horren bidez, Arabako Lurralde Historikoko ehiza-distantzia modalidoak arautzen dituen araudi orokorra ezartzen da, eta, zehazki, oreinaren ehizari buruzkoa. Honela geratuko da idatzita: oreina kudeatzeko eremutik kanpo kupo-mugarik gabe ehizatu ahal izango da.

Oreinaren kudeaketa eremutik kanpo, kupo mugarik gabe ehizatu ahal izango da.

Azken xedapenetatik lehenengoa. Nekazaritza Sailak foru agindu honen edukiaren edozein alderdi aldatu ahal izango du, inguruabar hauetakoren bat dela medio: eguraldia, biologia, edo natura ondarea zaintzea edo interes orokorrak edo ingurumenarenak babestea.

Azken xedapenetatik bigarrena. Foru agindu hau ALHAOn argitaratu eta hurrengo egunean jarriko da indarrean.

Vitoria-Gasteiz, 2021eko ekainaren 21a

Nekazaritza Saileko diputatua

EDUARDO AGUINACO LÓPEZ DE SUSO

Nekazaritza zuzendaria

MARÍA ASUNCIÓN QUINTANA URIARTE

I. ERANSKINA

ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAN EHIZA ARAUTZEN DUTEN BALDINTZA OROKORRAK EZARTZEN DITUEN ARAUDIA

1. artikulua. Ehizarako lursailak. Baimendutako egunak eta ordutegiak

1.1 Arabako Lurralde Historikoan debekatuta daude aprobetxamendu komuneko ehiza lurrak. Espeziearen egoera berezia dela eta, debekatutako lurretan basurdeak bakarkako jauzi ehizan eta zelata ehizan ehizatze baimena eman ahal izango da, administrazio batzarrek edo udalek hala eskatuta.

1.2 Arabako Lurralde Historikoko ehiza esparruetan ehizan aritzeko baimendutako egunak honako hauek izango dira, oro har: aldi baimenduaren ostegun, larunbat, igande eta jaiegunak. Hala ere, aintzat hartu beharko da ehiza barruti bakoitzeko baldintza tekniko-zinegetikoen agiriak eta ehizako jarraipen planek eta ehiza aprobetxamenduko berariazko beste arau batzuek jasotzen dutena.

Espezie jakin batzuei dagokienez, ehiza barruti bakoitzerako onartutako ehizako jarraipen planetan zehazten diren egunak hartuko dira kontuan.

1.3 Oro har, 8:30etik 17:30era jardun ahal izango da ehizan, salbu eta debeku erdiko aldi, ehiza larrian, uso migratzaileak eta birigarroak tiro postu finkoetatik ehizatzen badira edo berariazko baimenik bada; horien ordutegia kasuan-kasuan finkatuko da baldintza espezifikoa.

1.4 Foru agindu honetan eguzki irteera eta sarrera edo egunsentia eta iluntzea aipatzen direnean, erreferentzia bezala hartzen da Institutu Geografiko Nazionalak Arabako lurralderako argitaratutako egunsenti eta iluntze almanaka ofiziala (<https://cdn.mitma.gob.es/portal-web-drupal/salidapuestasol/2021/Vitoria-2021.txt>).

2. artikulua. Debeku erdiko aldia

2.1 Egun baimenduak: ostegun, larunbat, igandeetan eta jaiegunetan jardun ahalko da ehizan, 2021eko abuztuaren 15etik irailaren 12ra arte, biak barne.

2.2 Ordutegia: ehiza ordutegia egunsentitik iluntzera arte izango da.

2.3 Debeku erdiko aldi, honako espezie hauek ehizatu ahal izango dira: galeper arrunta (*Coturnix coturnix*), untxia (*Oryctolagus cuniculus*), belabeltza (*Corvus corone*), mika arrunta (*Pica pica*) eta azeria (*Vulpes vulpes*).

Debeku erdiko aldi, pagausoa (*Columba palumbus*) abuztuaren 26tik irailaren 13ra ehizatu ahal izango da.

3. artikulua. Ehiza xehea

3.1 Baimendutako aldia: oro har, ostegun, larunbat, igande eta jaiegunetan jardun ahalko da ehizan, 2021eko urriaren 12tik 2022ko urtarrilaren 31ra arte, biak barne.

3.2 Jarraian adierazten dira ehiza xeheko zenbait espeziatarako baimendutakoaldiak:

– Uso migratzaileak eta birigarroak postu baimenduetatik ehizatu ahal izango dira ehiza xeherako baimendutako egunetan ez ezik, 2021eko urriaren 1etik abenduaren 15era ere, biak barne, edozein egunetan.

– Arabako Errioxako postu baimenduetatik birigarroak ehizatu ahal izango dira 2021eko azaroko eta abenduak eta 2022ko urtarrilaren 31ra arteko egun guztietan.

– Untxia urriaren 12tik otsailaren 28ra ehizatu ahal izango da honako udalerrri hauetan: Leza, Samaniego, Navaridas, Eskuernaga, Mañueta, Guardia, Eltziego eta Lapuebla de Labarca.

– Baimendutako oilagorren guneetan, ehiza-aldiko asteko egun guztietan ehizatu ahal izango da.

3.3 Ordutegia: tiro postuak eta txabolak erabiltzeko eta uso migratzaileak eta birigarroak ehizatzeako ordutegia, baimendutako aldian, egunsentitik iluntzea baino ordu erdi lehenagora arte izango da, Arabako Errioxako tiro postu finkoetan izan ezik, horietan egunsentitik iluntzera arte izango baita.

3.3 Debeku erdiko aldian, honako espezie hauek ehizatu ahal izango dira:

Ugaztunak: untxia (*Oryctolagus cuniculus*), erbia (*Lepus sp*) eta azeria (*Vulpes vulpes*).

Hegazti sedentarioak: eper gorria (*Alectoris rufa*), faisaia (*Phasianus colchicus*), arabazozo pikarta (*Sturnus vulgaris*), mika arrunta (*Pica pica*), belabeltza (*Corvus corone*) eta haitz usoa (*Columba livia*).

Hegazti migratzaileak: pagausoa (*Columba palumbus*), txoloma (*Columba oenas*), birigarro txikia (*Turdus iliacus*), garratarro (*Turdus viscivorus*), birigarro arrunta (*Turdus philomelos*), durdula (*Turdus pilaris*), galeper arrunta (*Coturnix coturnix*), oilagorra (*Scolopax rusticola*) eta istingor arrunt (*Gallinago gallinago*).

Hegazti urtarrak: basahatea (*Anas platyrhynchos*), ahate txistularia (*Anas penelope*), ipar ahatea (*Anas strepera*), ahate buztanluze (*Anas acuta*), antzara hankagorritza (*Anser anser*), udako zertzeta (*Anas querquedula*), zertzeta arrunta (*Anas crecca*), ahate mokozabal (*Anas clypeata*), kopetazuri arrunta (*Fulica atra*) eta murgilari mottoduna (*Aythya fuligula*).

Aldi baterako debekatuta dago usapal europarra, istingorri txikia, murgilari europarra eta hegabera ehizatzea.

3.4 Jarraian adierazten dira zenbait espeziatarako baimendutako gehienezko kupoak:

Eper gorria: hiru ale pertsona eta egun bakoitzeko.

Oilagorra: hiru ale pertsona eta egun bakoitzeko.

Galeperra: hamabost ale ehiztari eta egun bakoitzeko.

Erbia: ale bat ehiztari eta egun bakoitzeko.

4. artikulua. Ehiza larria

4.1 Kupoak: ehiza espezieen harrapaketa kupoak Arabako Foru Aldundian ehiza arloan eskumenak dituen sailak zehaztutakoak izango dira; basurdeak ehizatzeako ez da kuporik izango.

4.2 Aldi baimenduak.

4.2.1. Jarraian adierazten dira zenbait espeziatarako baimendutako aldiak:

Basurdea (*Sus scrofa*).

Basurdea ehizatu ahal izango da 2021eko irailaren 1etik 2022ko martxoaren 15era arte, ostegunetan, larunbatetan, igandeetan eta estatuko, foru lurraldeko edo tokiko jaiegunetan, suzko armaz uxaldietan eta mendi ehizetan, eta arkuz uxaldietan, mendi ehizetan eta zelata ehizan. Arku bidezko zelata ehizan, hurrengo egunean bezperan zauritutako animaliak hiltzeko baimena ematen da.

Bakarkako jauzi ehiza: irailaren 1etik martxoaren 15era, ehiza larriko aprobetxamendua duten eta ehizaren jarraipen planean jasota duten ehiza barrutietan.

Oreina (*Cervus elaphus*): 2021eko urriaren 12tik 2022ko otsailaren 28ra.

Orkatza (*Capreolus capreolus*), 2021-2022 denboraldian, honako aldi hauetan ehizatu ahal izango da:

a. Arren udaberriko mendi ehiza: 2021eko apirila, maiatza eta ekaina.

b. Ar eta emeen udazkeneko mendi ehiza: 2021eko urria.

c. Emeen neguko mendi ehiza: 2022ko urtarrila eta otsaila.

d. Ar eta emeen udazkeneko uxaldiak: 2021eko urria.

f. Emeen neguko uxaldiak: 2022ko urtarrila eta otsaila.

5. artikulua. Debekuak

5.1 2/2011 Legearen 56.48 artikulua aplikatuz, eta kontuan izanik giza kontsumorako ez diren animalia azpiproduktuak eta animalien osasuna kontrolatzeko arauak garatzen dituen otsailaren 2ko 50/2018 Errege Dekretua, ehiza larrian, debekatuta dago uxaldietako ehiza hondakinak bertan uztea.

5.2. Debekatuta dago eskopetako hiru txakur baino gehiagorekin ehizatzea, bakarkako jauzi ehiza xehean.

5.3. Ehiza xehearen kasuan, balak ehizatzea eta edukitzea, eta ehiza larriaren kasuan, perdigoi-kartutxoekin, basurdeak jautzian ehizatzea barne, halakotzat hartuta 4,5 milimetroko diametroa edo txikiagoa duten jaurtigaiak. Edukitza debekatzea ez da aplikatuko ehiza xehea eta ehiza larria aldi berean egin daitezkeen garaian, uxaldiaz bestelako modalitateetan.

6. artikulua. Prebentzio eta kontrol neurriak, nekazaritzan, abeltzaintzan, mendietan eta basa faunan egindako kalteengatik

Ehizaren martxoaren 17ko 2/2011 Legeak 34.4 b eta 34.5 artikuluetan eta Arabako Lurralde Historikoan ehiza espezieak kontrolatzeko aparteko neurriak arautzen dituen apirilaren 7ko 134/2017 Legean edo hura ordezkatzeko duenean xedatutakoa aplikatuz, lursailen batean ehiza espezieek egindako kalteak agertzen badira, haiek kontrolatzeko prozedura eta baliabide egokienak baimendu ahal izango dira, eta bereziki sustatu beharko dira prebentzio neurriak eta ohiko ehiza metodoen alternatibak.

7. artikulua. Unean uneko neurriak

Espezieen iraupenerako batere onuragarriak ez diren gertaera klimatikoek, biologikoek edo bestelakoek Arabako edo eskualde bateko ehiza aberastasuna kaltetu badezakete, haiei aurrea hartzarren, urgentzia horretarako oztopo ez bada, eta Ehiza Lurralde Kontseiluari entzun ondoren, ehiza arloan eskumenak dituen sailak ehiza espezie horietako batzuk edo guztiak ehizatzen baimendutako aldiak aldatu ahal izango ditu. Erabaki hori komunikabide nagusietan argitaratu beharko da eta, ondoren, ALHAOn, foru arau bidez eta ahal bezain azkar.

8. artikulua. Merkaturatzea

Irailaren 15eko 1118/1989 Errege Dekretuak xedatzen duenez, hauek dira Araban ehizatu eta merkaturatu daitezkeen ehiza espezie bakarrak: basahatea, oreina, galeper arrunta, untxia, orkatza, faysaia, basurdea, erbia, pagausoa, txoloma, eper gorria eta azeria.

9. artikulua. Ehiza faunaren babes orokorra

Oro har, ehiza barruti batean aldi berean bakarkako jauzi ehizan jardun dezake, gehienez ere, pertsona batek 100 hektareako.

10. artikulua. Baimendutako baliabideak

Ehiza espezieak harrapatzen baimendutako baliabide bakarrak hauek dira: erriflea, eskopeta, arku eta behar bezala baimendutako ehiza hegaztiak eta hudoak. Horrez gain, arma zuriak erabil daitezke ehiza larriko ehizakiak errematzeko, eta soilik horretarako.

11. artikulua. Zehapenak

2/2011 Legearen 31.1 artikulua azken paragrafoan xedatutakoa aplikatuz, eguneratu egiten dira ehizako arau hausteengatik zehapenak. 2021-2022 ekitaldian hauek izango dira:

Arinak: 53,80-537,95 euro.

Astunak: 539,03-2.151,80 euro.

Oso astunak: 2.152,88-6.455,40 euro.